

SHARE

Survey of **H**Health, **A**Ageing and **R**Retirement in **E**Europe

Jana Hamaňová

Říjen 2019

Představení

- ▶ Distribuovaná velká infrastruktura výzkumu SHARE spočívá ve vytvoření celoevropského longitudinálního datového souboru zahrnujícího osoby starší padesáti let a jejich rodiny.
- ▶ Mezi hlavní témata tohoto výzkumu patří: demografie a rodina; vzdělání; zdraví a zdravotní péče, kognitivní funkce; zaměstnání a důchod, vzájemná pomoc a finance v rodině, bydlení, příjmy a spotřeba domácnosti, majetek; sociální podpora, aktivity, kvalita života, životní historie, očekávání do budoucnosti a další důležitá témata.
- ▶ Data jsou pro nekomerční využití volně dostupná.
- ▶ SHARE je největším mezinárodním vědeckým projektem EU v sociálních vědách.
- ▶ Analýzy údajů SHARE pomohou evropským zemím účinněji se připravit na řešení důsledků stárnutí obyvatelstva a důležité reformy v budoucnosti.

Historie a vývoj

- ▶ První vlna SHARE proběhla v roce 2004 za účasti 11 zemí (Rakousko, Belgie, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko).
- ▶ Česká republika se k projektu připojila ve druhé vlně v roce 2006.
- ▶ Aktuálně se projektu účastní všechny členské země EU s výjimkou Velké Británie a Irsko + Švýcarsko a Izrael.
- ▶ Od roku 2004 proběhlo 7 vln sběru dat (2004, 2006, 2008, 2011, 2013, 2015 a 2017). Aktuálně běží sběr osmé vlny s plánovaným koncem sběru v červnu 2020.

- ▶ Výzkum se provádí prostřednictvím CAPI + papírový drop off (národní dotazník).
- ▶ Výběr je pravidelně doplňován metodou náhodného pravděpodobnostního výběru domácností na území celé ČR.
- ▶ Vhodným respondentem je člověk starší padesáti let a jeho partner (bez ohledu na věk).
- ▶ V každé domácnosti probíhají (za standardních okolností) maximálně dva rozhovory.
- ▶ Tři filozofické principy:
  - Longitudinální výzkum
  - Ex ante harmonizace (všechny země sbírají data ve stejný čas, s totožným dotazníkem a softwarem)
  - Mezinárodnost

- ▶ Výzkum se provádí na 5 000 respondentech v cca 3 400 domácnostech (8. vlna).
- ▶ Sběr dat všech doposud realizovaných vln v ČR prováděla agentura SC&C (včetně běžící osmé vlny).
- ▶ V posledních pěti vlnách využila ČR možnosti napojit k hlavnímu dotazníku ještě doplňující papírový dotazník, tzv. drop off.
- ▶ Drop off v minulých vlnách řešil např.: Perzekuce za 2. světové války a v období totality, podmínky odchodu do starobního důchodu a souběžný pracovní poměr, apod.
- ▶ Drop off aktuální 8. vlny řeší mimo jiné např. Dostupnost péče, výživu, exekuce nebo sexuální život.

- ▶ Stěžejním aspektem sběru dat v tomto projektu je návratnost panelových respondentů.
- ▶ Návratnost jednotlivých vln od navýšení počtu respondentů na 5 000 (6 000 ve vlnách 4 a 5).

W4 – 76%

W5 – 77%

W6 – 80 %

W7 – 85 %

▶ **Celý projekt je v 8. vlně rozdělen na 23 tematických modulů:**

- ✓ DN (Demogr. & Network)
- ✓ SN (Social Networks)
- ✓ CH (Children)
- ✓ PH (Physical Health)
- ✓ BR (Behavioral Risk)
- ✓ CF (Cognitive Functions)
- ✓ MH (Mental Health)
- ✓ HC (Health Care)
- ✓ LI (Record Linkage)
- ✓ EP (Employment & Pension)
- ✓ GS (Grip Strength)
- ✓ AX (Accelerometry)
- ✓ SP (Social Support)
- ✓ FT (Financial Transfer)
- ✓ HO (Housing)
- ✓ HH (Household)
- ✓ CO (Consumption)
- ✓ SR (Saving Regrets)
- ✓ AS (Assets)
- ✓ AC (Activities)
- ✓ TE (Time Expenditure)
- ✓ EX (Expectations)
- ✓ IV (Interviewer)

- ▶ DN (Demogr. & Network, SN (Social Network) & CH (children)

- Moduly, které se zabývají sociální sítí respondenta a vztahy s lidmi v jeho nejbližším okolí.

- Příklady otázek:
  - „Změnil se Váš rodinný stav v době od našeho posledního rozhovoru?“*

  - „Kolik vnoučat celkem máte?“*

- ▶ **PH (Physical Health), MH (Mental Health) & HC (Health Care)**

- Moduly, které se zabývají fyzickým a duševní zdravím + zdravotní péčí.

- Příklady otázek:
  - „Do jaké míry Vás Vaše zdraví v posledních šesti měsících omezovalo při vykonávání každodenních činností? “

  - „Byl/a jste během posledních dvanácti měsíců hospitalizován/a v nemocnici přes noc? Týká se pobytu jak ve všeobecné nemocnici, tak i na psychiatrické klinice nebo ve specializovaných nemocnicích.“

▶ **BR (Behavioral Risks)**

➤ Modul, který se zabývá návyky a zlozvyky.

➤ Příklady otázek:

„Jak často jíte v obvyklém týdnu porci ovoce nebo zeleniny?“

„Kouřil/a jste ve svém životě v průběhu alespoň jednoho roku cigarety, doutníky nebo dýmku?“

Vybrané moduly SHARE

▶ CF (Cognitive Functions), GS (Grip Streng) & AC (Accelerometry)

- ▶ Speciální moduly, které testují kognitivní (vyjmenovávání druhů zvířat v časovém limitu, zapamatování seznamu slov) a fyzické (síla stisku ruky, měření pohybu po 8 dní pomocí akelerometru) funkce.

- ▶ Příklady otázek:

„Nyní se budeme zabývat pamětí a schopností přemýšlet o věcech. Kolikátého dnes je?“

„Kolik je 100 mínus 7?“

„Nyní prosím jmenujte tolik zvířat, na kolik si vzpomenete. Máte na to minutu.“

Vybrané moduly SHARE

▶ EP (Employment & Pension), HH (Household) CO (Consumption) & FT (Financial transfer), AS (Assets)

- Moduly, které se zabývají příjmy, výdaji a jměním respondenta.
- Příklady otázek:

„Co nejlépe vystihuje Vaši současnou výdělečnou situaci?“

„Myslete teď na posledních 12 měsících. Když nebudete brát v úvahu stravu a ubytování, dostal/a jste v tomto období od nějaké osoby peníze nebo věcné dary v hodnotě 2 500 Kč a více?“

„Jakou průměrnou měsíční částku utratila Vaše domácnost za potraviny, které nebyly spotřebovány doma?“

„Můžete nám uvést přibližnou celkovou částku všech příjmů ostatních členů domácnosti v roce 2013 po odečtení daní a dalších příspěvků?“

„Kolik peněz v současné době máte uloženo v osobním penzijním připojištění nebo spoření?“

▶ **SP (Social Support) & HO (Housing)**

➤ Moduly, které se zabývají bydlením, domácností a pomocí nejbližšího okolí, či nejbližšímu okolí respondenta.

➤ Příklady otázek:

„V posledních 12 měsících, hlídal/a jste pravidelně nebo příležitostně Vaše vnoučata v nepřítomnosti rodičů?“

„Nyní máme několik otázek k Vašemu bydlišti. V době od našeho rozhovoru v květnu 2011, přestěhoval jste se do jiného bydliště, domu, nebo bytu?“

„Byl/a jste v posledních dvanácti měsících s placením nájemného někdy více než dva měsíce v prodlení?“

▶ **AC (Activities) & EX (Expectations)**

➤ Moduly, které se zabývají aktivitami (omezení, možnosti) a budoucími očekáváními (predikce vývoje událostí) respondenta.

➤ Příklady otázek:

„Na stupnici mezi 0 a 10, kde 0 znamená zcela nespokojen/a a 10 znamená zcela spokojen/a, jak spokojen/a jste se svým životem?“

„Jak často cítíte, že Váš život má smysl?“

„S jakou pravděpodobností vláda zvýší důchodový věk, než půjdete do důchodu?“

- ▶ **LI (Record Linkage) a jiné**
- ▶ Speciální modul, který slouží k propojení dat SHARE s veřejným registrem obyvatel v zemích, kde takový registr funguje. V České Republice jej není možno využít s ohledem na absenci registru.
- ▶ Vyjma uvedených modulů se v dotazníku pravidelně či nepravidelně objevují i moduly další.

- ▶ SHARE je multidisciplinární mezinárodní longitudinální databáze.
- ▶ Poskytuje mikro údaje týkající se zdravotního stavu, sociálně-ekonomického postavení a sociálních a rodinných sítí přibližně 140 000 osob ve 28 zemích.
- ▶ Data projektu jsou pro vědecké účely bezplatně přístupná (nutný je podpis podmínek využití).
- ▶ Koordinátorem projektu v ČR je Radim Boháček, PhD. z Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium (CERGE – EI) při AV ČR.
- ▶ Oficiální webová stránka projektu je <http://www.share-project.org/>
- ▶ České stránky SHARE jsou na <http://share.cerge-ei.cz/index.htm>
- ▶ Postup pro získání dat SHARE naleznete na obou výše uvedených odkazech.

- ▶ Radim Boháček
koordinátor SHARE v ČR
Email: radim.bohacek@cerge-ei.cz

- ▶ Jana Hamanová
ředitelka výzkumu SC&C
Email: jhamanova@scac.cz

- ▶ Filip Oliva
projektový manažer SHARE v ČR
Email: foliva@scac.cz

